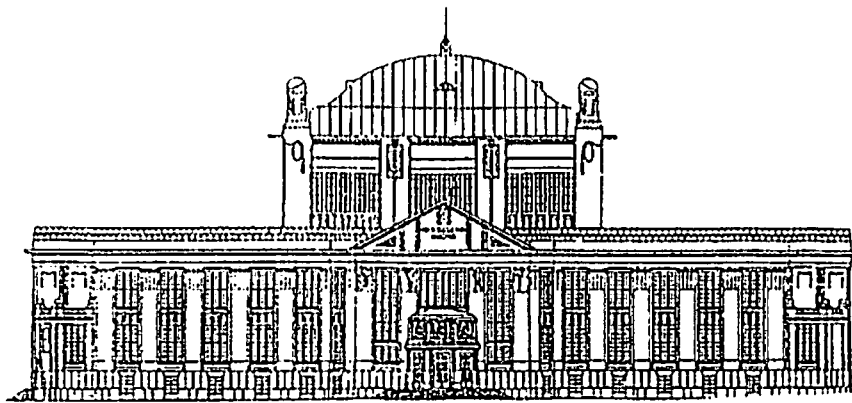

HRVATSKI DRŽAVNI ARHIV

PLAN RADA U 2021. GODINI

Zagreb, srpanj 2020.

Sadržaj

Uvod	3
Misija i vizija	4
1. Dostupnost i korištenje gradiva	5
1.1. Dostupnost i korištenje putem mrežnog kataloga i portala	5
1.2. Dostupnost i korištenje u Arhivu	5
1.3. Obrada i opis gradiva	6
2. Uključenost korisnika i javnosti	9
2.1. Programi i sadržaji namijenjeni široj javnosti	9
2.2. Izdavačka djelatnost	10
2.3. Znanstveno – istraživačka djelatnost	10
3. Dugoročno očuvanje arhivskog gradiva	12
3.1. Podrška stvarateljima u upravljanju dokumentacijom	12
3.2. Spremišta i upravljanje gradivom u spremištima	13
3.3. Konzerviranje i restauriranje	13
3.4. Zaštitno i sigurnosno snimanje (mikrofilmiranje, digitalizacija)	15
4. Podrška razvoju arhivske službe u RH	17
4.1. Matični poslovi javne arhivske službe	17
4.2. Sukcesija arhivskog gradiva bivše SFRJ	17
4.3. Povećanje stručnih kompetencija i dijeljenje znanja	18
4.4. Administrativna i tehnička podrška radnim procesima	18

Uvod

Hrvatski državni arhiv (HDA) javna je ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska. Nadležan je za arhivsko gradivo središnjih državnih tijela, državnih upravnih organizacija i drugih javnih i privatnih institucija od značaja za hrvatsku povijest i društvo u cjelini. Kao matična ustanova javne arhivske službe pruža potporu drugim arhivima i ustanovama koje čuvaju arhivsko gradivo. Nadležnost i djelatnost arhiva uređeni su Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima i odgovarajućim provedbenim propisima.

U HDA se čuva oko 30.000 dužnih metara arhivskoga gradiva nastalog djelovanjem središnjih tijela državne uprave i pravosuđa, prosvjetnih, znanstvenih, kulturnih, zdravstvenih i vojnih ustanova, kao i djelatnošću istaknutih pojedinaca i obitelji koje svjedoči o tisuću godina hrvatske povijesti. U okviru HDA djeluje Hrvatska kinoteka kao nacionalni filmski arhiv koji čuva hrvatsku filmsku baštinu, zbirku stranoga filma te drugo audiovizualno gradivo. Temeljna je zadaća HDA osigurati svim zainteresiranim osobama slobodan i neometan pristup ovom gradivu u svojim čitaonicama i putem mrežnoga kataloga.

Za stvaratelje javnoga arhivskoga gradiva u svojoj nadležnosti HDA osigurava podršku u zaštiti i obradi njihova gradiva, pruža im savjetodavne usluge, vodi programe stručnog osposobljavanja i usavršavanja, te nadzire stanje i mjere zaštite gradiva. Zajedno s njima provodi postupke vrednovanja dokumentarnoga gradiva i odlučuje o tome koje će se gradivo trajno čuvati u arhivu kao povijesni izvor i dio nacionalne kulturne baštine, odnosno, koje će trajno osiguravati moralnu i materijalnu zaštitu pojedinaca i društvenih skupina.

HDA je matični arhiv javne arhivske službe u Republici Hrvatskoj, te kao takav skrbi za razvoj normi stručnoga rada u arhivima, pruža im podršku u radu, vodi matične evidencije arhivske službe u RH, te organizira programe temeljnoga i cjeloživotnog stručnog usavršavanja. HDA također skrbi za međunarodnu suradnju u arhivskoj djelatnosti, te evidentira gradivo od značaja za RH u drugim zemljama.

Misija i vizija

Misija

Nasa je misija osigurati dostupnost i iskoristivost arhivskoga gradiva koje čuvamo i za koje smo nadležni, te njegovim korištenjem poticati stvaranje novih vrijednosti za zajednicu i pojedince.

Hrvatski državni arhiv nadležan je i u konačnici preuzima arhivsko gradivo središnjih državnih tijela i javnih institucija koje djeluju na području RH, radi cjelovitoga dokumentiranja različitih segmenata društvene, kulturne, gospodarske i političke povijesti, te razmjerno brine i o gradivu dijela privatnih stvaratelja koji svojim radom produciraju arhivsko gradivo od nacionalnoga značaja. Preuzeto javno i privatno gradivo u HDA se obrađuje, te se osiguravaju uvjeti njegova trajnoga čuvanja i zaštite. HDA surađuje sa stvarateljima gradiva u zaštiti gradiva prije preuzimanja u Arhiv, pruža usluge korisnicima, priprema kulturne i druge javne programe te, kao matični arhiv, pruža podršku ostalim javnim arhivima u RH u obavljanju njihove djelatnosti.

Vizija

Osigurat ćemo brz i potpun pristup arhivskome gradivu koje čuvamo te biti mjesto prepoznatljivo po kvaliteti usluga i pozitivnom korisničkom iskustvu za širok spektar korisnika i posjetitelja.

Vrijednost arhivskoga gradiva očituje se na različite načine. Za istraživače i pružatelje informacijskih usluga ono je jedinstven izvor podataka, za institucije podrška u poslovanju, za pravne i fizičke osobe sredstvo za zaštitu i ostvarenje prava, a za javnost i građane poveznica s prošlošću, baštinom i identitetom. Zadaća je arhiva omogućiti da ove vrijednosti budu što potpunije iskorištene putem svakodnevne nadogradnje poslovnih koncepata i procesa.

1. Dostupnost i korištenje gradiva

Aktivnosti koje se odnose na povećanje dostupnosti i korištenja gradiva bit će usmjerene na obradu još neobrađenoga ili nedostatno opisanoga gradiva, izradu novih obavijesnih pomagala, povećanje dostupnosti objavljivanjem digitaliziranih obavijesnih pomagala i digitaliziranoga gradiva putem mrežnoga kataloga i portala, te poboljšanje dostupnosti gradiva *in situ*.

1.1. Dostupnost i korištenje putem mrežnoga kataloga i portala

Kako bi iskoristivost mrežnoga kataloga napredovala, te se povećala količina sadržaja i kvaliteta usluge kojom će korisnici biti zadovoljni, u 2020. započeta je migracija postojećih podataka na novu platformu, te unaprjeđenje alata za opis gradiva i upravljanje katalogom.

Kontinuirano će se i u 2021-oj raditi na unosu novih, te provjeri i ažuriranju postojećih podataka o fondovima/zbirkama u HDA, kao i podataka o fondovima/zbirkama kod stvaratelja/posjednika gradiva u našoj nadležnosti.

Podatci o fondovima/zbirkama kao i digitalizirano gradivo, pripremat će se također za objavu u relevantnim međunarodnim (Europeana, Archives Portal Europe, i dr.), kao i nacionalnim skupnim katalozima, odnosno portalima, za što ćemo i u 2021. osiguravati potrebne alate. Time će se povećati vidljivost primarnoga kataloga, te proširiti baza njegovih potencijalnih korisnika.

Aktivnosti na unaprjeđenju procesa digitalizacije i objavi digitaliziranih snimki, intenzivno će se usklađivati s aktivnostima u okviru nacionalnoga programa digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe koji vodi Ministarstvo kulture (trogodišnji program *Digitalizacija kulturne baštine 2019 – 2021*).

U svrhu poticanja i provođenja digitalizacije arhivskoga gradiva, stvaranja novih sadržaja i usluga, kao i organizacije umreženog i produktivnog okruženja, u HDA je prije dvije godine ustrojen Odjel za digitalno gradivo i informacijske tehnologije, unutar kojega je formiran i zaseban Odsjek za digitalno gradivo. Očekujući kontinuirani godišnji prirast digitalnoga gradiva, bilo da je riječ o izvorno nastalome digitalnome gradivu ili gradivu koje u HDA ili kod javnih stvaratelja nastaje kao rezultat digitalizacije konvencionalnoga gradiva, nužno je osigurati proširenje kapaciteta postojećih poslužiteljskih sustava. Opremanje nove ustrojstvene jedinice, uspostava i instalacija potrebne opreme, migracija postojećega digitaliziranog gradiva, definiranje postupaka buduće pohrane kao i poboljšanje naših usluga putem digitalnih medija, i dalje je prioritetni zadatak čiji se napredak očekuje i u 2021. godini. U smislu planiranoga povećanja dostupnosti i korištenja arhivskoga gradiva u digitalnome obliku, nužno je poboljšati raspoloživost i kvalitetu online servisa u HDA (online pristup mrežnom katalogu arhivskoga gradiva, korištenje multimedijalnih servisa i sl.).

1.2. Dostupnost i korištenje u Arhivu

Arhivsko gradivo i knjižnična građa i nadalje će najvećemu broju korisnika biti dostupno u Velikoj čitaonici na Marulićevu trgu. Korisnicima će se pružati informacije o gradivu relevantnom za teme njihovih istraživanja, te informacije o uvjetima i načinu korištenja. Tijekom 2021. čitaonica predviđa primiti oko 7000 dnevnih posjeta korisnika. Nastavit će se povećavati količina digitalnih snimaka gradiva i digitaliziranih obavijesnih pomagala dostupnih u čitaonici, uz poboljšanje postojeće IT infrastrukture i opreme. Očekuje se izdavanje oko 45.000 jedinica arhivskoga i knjižničnog gradiva u konvencionalnom i digitalnom obliku, te izrada oko 190.000 analognih i digitalnih snimaka gradiva.

Osim u Velikoj čitaonici, gradivo će korisnicima biti dostupno i u čitaonici Odjela Depozit Zagrebačke nadbiskupije na Kaptolu 27, te u čitaonici namijenjenoj za korištenje gradiva Valvasorove grafičke zbirke i Metropolitanske knjižnice na Marulićevu trgu.

Osigurat će se pouzdana i pravovremena usluga korisnicima koji se HDA obraćaju pisanim zahtjevima za podatcima o gradivu ili iz gradiva, preslikama ili istraživanjem za njihove potrebe. Očekuje se oko 2500 takvih zahtjeva.

U skladu s novim Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima (NN 61/2018) i provedbenim propisima koji su dijelom donijeti a dijelom se njihovo donošenje očekuje u sljedećemu razdoblju, ažurirat će se i unaprijediti interne procedure i pravila korištenja gradiva.

1.3. Obrada i opis gradiva

Nastavit će se obrada fondova za čije korištenje u neposrednom, ali i duljim prethodnim razdobljima postoji pojačani interes javnosti (CK SKH, fondovi tijela izvršne i zakonodavne vlasti socijalističkoga razdoblja, osobni fondovi i dr.) kao i pedesetak drugih fondova i zbirki. Za veći broj fondova i zbirki završit će se obrada i izrada obavijesnih pomagala započeta u prethodnom izvještajnom razdoblju. Različitim fazama arhivističke obrade (analiza povijesti stvaratelja i fonda/zbirke; identifikacija gradiva i izrada plana sređivanja; razvrstavanje u arhivske jedinice prema planu sređivanja, vrednovanje, izrada i verifikacija novih obavijesnih pomagala, tehničko sređivanje i opremanje gradiva, revizija, dopuna i pregled te prijepis postojećih obavijesnih pomagala), bit će obuhvaćeni sljedeći fondovi/zbirke:

1. HR-HDA-25. Ugarska dvorska komora. Hrvatske plemićke obitelji i vlastelinstva (1251-1864)
2. HR-HDA-447. Petrovaradinska graničarska pukovnija
3. HR-HDA-487. Ministarstvo oružanih snaga NDH
4. HR-HDA-877. Zbirka srednjovjekovnih isprava
5. HR-HDA-1695. Vojno zapovjedništvo u Zadru (1869-1870)
6. HR-HDA-1699. Carski kraljevski vojno-građevinski odjel XVI. Zbora
7. HR-HDA-1715. Topničko zapovjedništvo u Dubrovniku
8. HR-HDA-1735. Dalmatinski vojni zbor
9. HR-HDA-1896. Štab mornarice narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije (1943-1945)
10. HR-HDA-1897. 4. udarni hrvatski korpus (1942-1945)
11. HR-HDA-1898. 6. udarni slavonski korpus (1943-1945)
12. HR-HDA-1899. 8. udarni dalmatinski korpus (1943-1945)
13. HR-HDA-1900. 10. udarni zagrebački korpus (1944-1945)
14. HR-HDA-1901. 11. udarni hrvatski korpus (1944-1945)
15. HR-HDA-79. Zemaljska vlada. Odjel za unutarnje poslove. Kulturno-tehnički odsjek (KTO)
16. HR-HDA-88. Kraljevsko rudarsko satništvo (1859-1918)
17. HR-HDA-139. Osječka oblast (1924-1929)
18. HR-HDA-174. Rudarsko glavarstvo/satništvo (1918-1941)
19. HR-HDA-258. Rudarsko glavarstvo u Zagrebu (1941-1945)
20. HR-HDA-394. Stol sedmorice
21. HR-HDA-535. Hrvatska udružena banka
22. HR-HDA-890. Personalni spisi državnih službenika Zemaljske vlade, Pokrajinske uprave, oblasnih uprava, Savske banovine, Banovine Hrvatske i ministarstva NDH. Zbirka personalija
23. HR-HDA-1076. Ured za podržavljeni imetak Odjela za novčarstvo, državnu imovinu i dugove Ministarstva državne riznice (PONOVA) (1941-1945)
24. HR-HDA-1549. Zbirka zapisa upravnih i vojnih vlasti NDH i NOP-a (1941-1945)
25. HR-HDA-1970. Jugoslavenska poljoprivredna banka (1958-1971)
26. HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH (1953-1990)

27. HR-HDA-1409. Savjet za odnose s inozemstvom Izvršnog vijeća Sabora SRH (1958-1977)
28. HR-HDA-1596. Vrhovni sud SRH
29. HR-HDA-1602. Fond za unapređivanje kinematografije SRH (1963-1965)
30. HR-HDA-1603. Samoupravna interesna zajednica kinematografije SRH (1976-1983)
31. HR-HDA-1604. Republički fond za unapređenje kulturne djelatnosti u SRH (1956-1974)
32. HR-HDA-1605. Republička samoupravna interesna zajednica kulture (1974-1990)
33. HR-HDA-367. Republički zavod za statistiku SRH
34. HR-HDA-2039. Urbanistički institut Hrvatske
35. HR-HDA-1220. Centralni komitet Saveza komunista Hrvatske
36. HR-HDA-311. Republička geodetska uprava SRH
37. HR-HDA-902. Kartografska zbirka
38. HR-HDA-904. Zbirka planova
39. HR-HDA-1421. Arhiv mapa za Hrvatsku i Slavoniju
40. HR-HDA-1769. Bogdan Radica
41. HR-HDA-1770. Božidar Rašica
42. HR-HDA-1990. August Košutić
43. HR-HDA-2066. Josip Kolanović

Nastavit će se i obrada zbirki fotografija i mikrofilmova. Kroz poslove sređivanja fotografskih zbirki i ažuriranja postojećih podataka, sumarno će se obraditi više desetaka dužnih metara nesređenoga gradiva, dok se pojedinačno planira obraditi oko 20.000 fotografskih snimaka i oko 2000 jedinica mikrofilmova iz sljedećih fondova/zbirki:

1. HR-HDA-1211 Zapovjedništvo 5. vojne oblasti Jugoslavenske narodne armije
2. HR-HDA-1448 Zbirka mikrofilmova matičnih knjiga i popisa obitelji
3. HR-HDA-1741 Ured predsjednika RH Franje Tuđmana
4. HR-HDA-2022 Fedor Kritovac
5. HR-HDA-2031 Vjesnik – serija Fotodokumentacija
6. HR-HDA-2115 Zbirka kazališne fotografije Marka Čolića

Nastavit će se obrada pojedinih manjih cjelina gradiva nadbiskupskoga duhovnog stola, te dodatno srediti stari kaptolski spisi i sjednički spisi Prvostolnog kaptola zagrebačkoga iz 19. stoljeća. Predviđeno je sređivanje gradiva nekoliko župnih arhiva koji se zbog neprimjerenih uvjeta čuvanja preuzimaju u Nadbiskupijski arhiv, a nastaviti će se i sređivanje osnovne stručne knjižnice i knjižnog fonda Odjela stečenog ostavština pojedina (Ivandije, Hrga, Cecelje, ...), te Kaptolske knjižnice (tzv. Metropolitanska knjižnica II). Nastavit će se posao izrade osnovnoga popisa svećenika Zagrebačke nadbiskupije tijekom njezine povijesti, započet prethodnih godina u suradnji s Društvom za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije „Tkalčić”.

Nastavit će se i obrada zbirki audiovizualnoga gradiva, revizija tehničkoga stanja i redoviti kontrolni pregledi AV gradiva na svim nosačima, s ciljem stvaranja središnjega kataloga podataka (u elektroničkom obliku) o svakom filmskom djelu pohranjenom u HDA. Središnji katalog će sadržavati sve podatke o određenom djelu ili zapisu bez obzira na medij koji je nositelj informacije, no također i podatke o obradi sukladno FIAF-ovom priručniku za katalogizaciju pokretnih slika, koji ujedno obuhvaća i postojeće arhivističke standarde obrade podataka.

Planira se izrada elektroničke evidencije i obavijesnog pomagala za Zbirku scenarija i knjiga snimanja hrvatskog filma.

Zbirka plakata za domaći film je u ranijim godinama u velikoj mjeri digitalizirana, dok se zadnjih godina dio plakata preuzima u već digitaliziranom obliku. Nastaviti će se izrada elektroničke evidencije, povezivanje te evidencije s digitaliziranim gradivom, te digitalizacija preostalih plakata.

Nastavit će se kontinuirana revizija tehničkoga stanja izvornog gradiva, redoviti kontrolni pregledi i ažuriranje evidencije stanja distribucijskih kopija filmskih djela na svim nosačima. Podatci o tehničkoj obradi unijet će se u bazu podataka, a ažurirat će se i prije zabilježeni podatci vezani uz matičnu obradu filmova i tehničko stanje nosača zapisa. Planira se utvrđivanje tehničkoga stanja, obrada i ažuriranje podataka u evidencijama, za oko 300 naslova nacionalne kinematografije.

Dosjei svih fondova/zbirki arhivskoga gradiva dopunjavat će se novom dokumentacijom, a nastaviti će se i s procjenom informacijske vrijednosti i pouzdanosti postojećih obavijesnih pomagala, uz potrebni upis podataka o svim identificiranim opisnim jedinicama u mrežni katalog.

Nastavit će se obrada knjižnoga fonda u Knjižnici HDA i Metropolitanskoj knjižnici u sastavu Odjela Depozit Zagrebačke nadbiskupije, uz praćenje potreba i zahtjeva korisnika i djelatnika HDA. Knjižnična građa Hrvatske kinoteke, koja također posjeduje vrijednu zbirku publikacija vezanih uz audiovizualno gradivo – povijest filma, teoriju filma, filmsku tehnologiju i slično – u proteklome je razdoblju obrađena te dostupna u katalogu knjižnice HDA, što će se nastaviti i s novim akvizicijama tijekom 2021.

Usporedno sa sadržajnom obradom, obaviti će se i pripadajuća tehnička obrada i smještaj knjižnične građe. Uslijed konačne implementacije novoga mrežnog knjižničnog kataloga – sustava *Aleph* – očekuje se veća mrežna vidljivost i povećanje broja korisnika knjižnične građe.

2. Uključenost korisnika i javnosti

Aktivnosti koje se odnose na uključenost korisnika i javnosti u programe HDA usmjerene su na održavanje i povećanje dostignute razine događaja namijenjenih široj javnosti i njihovu mobilnost, sudjelovanje u obilježavanju obljetnica općedruštveno značajnih događaja, redefiniranje uloge Arhiva kao mjesta istraživačkoga rada, razvijanje suradnje s drugim nositeljima istraživačkog rada na područjima relevantnima za Arhiv, proširenje suradnje s obrazovnim ustanovama i ponude sadržaja uz obrazovne programe, unaprjeđenje mogućnosti za rad zainteresiranih osoba u programima Arhiva, te unaprjeđenje komunikacije s javnošću putem društvenih mreža i drugih suvremenih komunikacijskih alata.

2.1 Programi i sadržaji namijenjeni široj javnosti

Tijekom cijele godine odvijat će se javni programi *Kulturnoga i Filmskog četvrtka*. Obilježiti će se niz manifestacija među kojima su prioritetne: Međunarodni dan arhiva 9. lipnja – kojega Međunarodno arhivsko vijeće od prošle godine predlaže i tretira kao Međunarodni tjedan arhiva, potom Dan(e) HDA 10. listopada, te Svjetski dan audiovizualne baštine 27. listopada. Sudjelovat ćemo i u aktivnostima drugih ustanova/djelatnosti koje su uže ili šire vezane uz arhivsku djelatnost, kako bi se povećao interes za arhive i arhivsko gradivo, proširio krug korisnika, te unaprijedila svijest o arhivskome gradivu kao važnome segmentu kulturne baštine (Noć muzeja; Noć knjige; Dan EU baštine; Tjedan cjeloživotnoga učenja, Dan slobode medija; ...). Ukoliko će okolnosti omogućavati, nastaviti ćemo program prezentacije filmskoga gradiva iz zbirke Hrvatske kinoteke HDA putem filmskih programa u kinu Tuškanac, dijelom samostalno, a dijelom u suradnji s Hrvatskim filmskim savezom.

Dio aktivnosti koji se odnosi na dolazak većih ili manjih skupina na programe edukativnih radionica za zainteresirane grupe polaznika u i izvan HDA, te na razgled zgrade i stalnoga izložbenog postava, ovisit će o epidemiološkoj situaciji u zemlji i inozemstvu. Te aktivnosti za sad redovno planiramo.

Priredit će se četiri izložbe s katalozima i/ili drugim pratećim materijalima:

1. Izložba povodom 50. obljetnice *Hrvatskoga proljeća* (ožujak 2021.)
2. Izložba povodom Međunarodnoga dana/tjedna arhiva (lipanj 2021.)
3. Izložba u sklopu znanstvenoga kolokvija posvećenog najstarijoj geografskoj karti Hrvatske: *Glavačeva karta Hrvatske* (rujan 2021.)
4. Izložba povodom Dan(a) Hrvatskoga državnog arhiva (listopad 2021.)
5. Izložba fotografija Vladimira Susića – u suradnji s Hrvatskim nogometnim savezom (druga polovina godine)

Osim vlastitih izložbi, nastaviti će se s predstavljanjem drugih arhiva i srodnih institucija u HDA, izložbama, promocijama izdanja, raznovrsnim predavanjima i drugim kulturno-prosvjetnim aktivnostima. Obzirom na tehničke zadatosti, u najvećoj će se mjeri omogućiti i gostovanja izložbi HDA u drugim institucijama u Hrvatskoj i inozemstvu; planira se 4 - 5 takvih gostovanja.

Kroz redovitu, komisionu i promotivnu prodaju izdanja, predstavljanje na sajmovima knjiga u Hrvatskoj i inozemstvu, te drugih uz knjigu vezanih manifestacija (Svjetski dan knjige i autorskih prava, Međunarodni sajam knjiga i učila – Interliber, ...), promicat će se izdavačka djelatnost HDA. Isto će se nastojati kroz povezivanje s različitim mrežnim portalima i drugim pojedinačnim kulturnim i znanstvenim programima drugih institucijama.

Sva događanja u HDA bit će popraćena promotivnim aktivnostima za koje će biti pripremane najave, pozivnice, plakati i objave za web stranice i društvene mreže. Pripremat će se novi, te ažurirati, redizajnirati i dotiskivati postojeći promotivni materijali. Surađivat će se s

mrežnim portalima i drugim medijima zainteresiranim za objavu novosti o događanjima u HDA.

Očekuje se da će opisane programe u HDA tijekom godine posjetiti oko 2000 posjetitelja.

2.2. Izdavačka djelatnost

U 2021. priredit će se i objaviti dvije redovne periodične publikacije: Arhivski vjesnik br. 64/2021. i Fontes br. 27/2021. Arhivski vjesnik središnji je arhivistički časopis u RH u kojem se objavljuju kategorizirani znanstveni i stručni radovi s područja arhivske teorije i prakse, povijesti institucija, pomoćnih povijesnih i informacijskih znanosti, a dijelom i prilozi koji ne podliježu recenzentskom postupku (prikazi i ocjene knjiga i časopisa, izvještaji sa skupova i sl.). U novom pak broju Fontesa objavit će se odabrano gradivo iz nekoliko fondova HDA, vezano uz obilježavanje 50. obljetnice *Hrvatskoga proljeća 1971.*

Nadalje, u planu je objava knjige *Povijest fotografije u Zagrebu 1839-1900*, koja će popuniti prazninu u povijesti fotografije u Hrvatskoj, dodajući ukupnoj slici i nedostajuće dijelove njezine najdinamičnije sastavnice – grada Zagreba, a objavom osmoga sveska zapisnika sjednica Izvršnog komiteta CK SKH 1966. i zapisnika sjednica Izvršnoga vijeća Sabora NRH 1963. – 1967. nastaviti će se aktivnost HDA usmjerena na objavu cjelina izvornoga arhivskog gradiva značajnog za istraživanje političkih, društvenih, gospodarskih i drugih aspekata hrvatske povijesti u razdoblju nakon II. svjetskoga rata. U okviru tih nastojanja, u 2021. godini planira se prirediti i objaviti prvi svezak zapisnika Komisije za odnose s vjerskim zajednicama IVS-a SRH.

Izdanjem u 2019. pokrenutoj ediciji *Riječ iza slike*, planira se objaviti knjigu snimanja znamenitog hrvatskog filma *Rondo* redatelja Z. Berkovića, popraćeno uvodnim esejima, odabranom foto dokumentacijom te biografijama glavnih glumaca i autora, čime će se stručnoj i široj javnosti predstaviti ovaj tip popratnoga filmskog gradiva. Također se planira objaviti Katalog digitalno restauriranih filmova iz zbirke Hrvatske kinoteke HDA 2008.-2020., kao rezultat dvadesetogodišnjega rada na digitalnoj restauraciji filmskoga gradiva, čime je 160 naslova spremno za novi život.

2021. godine planira se objava i novoga izdanja informativne, bogato ilustrirane brošure o Hrvatskome državnom arhivu na hrvatskome i engleskom jeziku, prvi puta objavljene 2004., kao i monografije radnoga naslova *Arhivi i arhivsko gradivo znanstvenih institucija*, koja će donijeti pregled stanja gradiva o hrvatskoj znanosti kroz povijest, potom podatke o današnjoj produkciji i načinima rukovanja, te ukazati na moguće koncepte rješenja za poboljšano upravljanje tim zapisima.

Ovisno o mogućnostima, pojedina izdanja pripremit će se za prijavu na javni poziv Ministarstva znanosti i obrazovanja za dodjelu financijske potpore za izdavanje znanstvenih knjiga i periodike u 2021. godini.

2.3. Znanstveno - istraživačka djelatnost

HDA obavlja znanstvenu djelatnost na područjima informacijskih znanosti, povijesti i drugih srodnih disciplina. Suraduje s drugim znanstvenim organizacijama u zemlji i inozemstvu. Znanstvena djelatnost čini važnu sastavnicu djelatnosti u zaštiti, istraživanju i korištenju arhivskog gradiva, te doprinosi sposobnosti Arhiva da razvija svoju djelatnost i usluge, unapređuje metodologiju i norme stručnog rada u arhivima, te da jača suradnju s drugim ustanovama i organizacijama posebice u zajedničkim razvojnim projektima. U tu svrhu je u HDA prije dvije godine osnovan Zavod Ivan Kukuljević Sakcinski, koji je od tada glavni nositelj znanstvenih aktivnosti.

U 2021. nastaviti će se projekt (4. faza) izrade baze žrtava logora Auschwitz s područja Hrvatske, koja će biti sastavni dio planiranog stalnoga muzejskog postava u Državnom muzeju Auschwitz-Birkenau. Navedena je aktivnost bila planirana za 2020., ali zbog općih okolnosti nije bila realizirana. Unutar opisane aktivnosti završit će se započeta istraživanja i sravnjivanje podataka s postojećim parcijalnim/nepotpunim popisima žrtava, te izraditi studija/pregledni radovi/analize transporta odnosno popis stradalih. Predviđaju se dodatni istraživački boravci u domaćim i inozemnim ustanovama u kojima se o navedenome čuvaju relevantni izvori, koji će biti realizirani u skladu s okolnostima,

Zavod će i nadalje sudjelovati u znanstvenome projektu *Hrvatsko iseljništvo od 1914. do 1990. godine: Između političkog aktivizma i društvenog okupljanja* pod vodstvom dr. sc. Maria Jareba s Hrvatskog instituta za povijest, a djelatnici Zavoda napose su vezani uz teme istraživanja: *Hrvatska iseljenička kulturna društva: utjecaj i nadzor Jugoslavije 1960-ih/1970-ih* i *Gospodarski kriminal i jugoslavenska emigracija na primjeru Laze Vračarića*.

Djelatnici Zavoda u 2021. radit će i na pripremi knjige o međuratnim upraviteljima zagrebačkoga redarstva (Zimperman, Urbany, Bedeković, Vragović, Mihaldžić, Vikert).

HDA će također sudjelovati u organizaciji Festivala povijesti *Kliofest 2021.*, kao već dugogodišnji aktivni partner.

Nastavit će se i suradnja s visokim učilištima kroz sudjelovanje djelatnika HDA u izvođenju nastave, održavanje pojedinačnih tematskih predavanja za seminarske grupe, organiziranje praktičnoga rada te druge oblike suradnje u visokoškolskim i srednjoškolskim programima.

3. Dugoročno očuvanje arhivskoga gradiva

HDA treba osigurati primjerene uvjete za preuzimanje gradiva svih stvaratelja u svojoj nadležnosti po protoku 30 godina od njegova nastanka, bilo da se radi o elektroničkome ili konvencionalnom gradivu. Aktivnosti na tom području usmjerene su na poboljšanje načina upravljanja uvjetima u spremištima, provođenje mjera aktivne zaštite gradiva koje je ugroženo ili oštećeno, tehničko uređivanje gradiva, uređenje novih spremišta za preuzimanje gradiva, unaprjeđenje informacijskoga sustava HDA na način da obuhvati i podrži upravljanje spremištima i gradivom u procesu obrade i korištenja. Jedna od strateških zadaća je, u suradnji s drugim državnim tijelima i gospodarskim subjektima, pokretanje projekta uspostave e-arhiva.

3.1. Podrška stvarateljima u upravljanju dokumentacijom

Davanjem podrške javnim tijelima i drugim organizacijama u upravljanju dokumentacijom koja nastaje njihovim radom, HDA doprinosi učinkovitosti i racionalnosti dokumentacijskih sustava javnih tijela i ustanova, te utječe na kvalitetu i obrađenost dokumentacije koju će s vremenom preuzeti. Te aktivnosti uključuju i podršku područnim državnim arhivima u upravljanju njihovim gradivom, ali i podršku u radu sa stvarateljima gradiva u njihovoj nadležnosti.

Tijekom 2021. planira se obaviti četrdesetak redovnih i dvadesetak izvanrednih nadzora nad zaštitom gradiva kod javnih i privatnih stvaratelja i posjednika arhivskoga gradiva.

Predviđa se izdavanje tridesetak suglasnosti na interne akte o zaštiti i čuvanju arhivskoga i dokumentarnog gradiva, te rješavanje oko 150 zahtjeva za izlučivanje (većinom) javnoga dokumentarnog gradiva.

Ovisno o raspoloživim resursima, za 5-7 stvaratelja/posjednika u nadležnosti, kroz posebne projekte suradnje HDA će pružiti stručnu podršku u obradi i opisu gradiva, izradi normativnih akata za upravljanje dokumentacijom, ili kroz privremeni smještaj njihova gradiva u HDA.

Redovito će se pružati podrška stvarateljima/posjednicima te područnim državnim arhivima u vezi dostave popisa gradiva propisanim elektroničkim obrascem.

Djelatnici odjela Depozit Zagrebačke nadbiskupije redovito će nadzirati rad pismohrane Nadbiskupskog duhovnog stola i pružati pomoć kod sređivanja gradiva pojedinih ustanova Zagrebačke nadbiskupije.

Planira se održavanje tri trodnevna *Tečaja uredskoga poslovanja i upravljanja dokumentacijom* namijenjenih djelatnicima zaduženima za rukovanje i upravljanje gradivom kod stvaratelja (modul 1 Programa usavršavanja), s predviđenih oko 140 polaznika. Dodatno se planira i održavanje specijaliziranih radionica s temom izrade internih normativnih akata u svezi zaštite i upravljanja dokumentacijom (vezano uz novi arhivski zakon te njegove provedbene akte), potom s temom preventivne i primarne zaštite gradiva, a nakon donošenja Pravilnika o upravljanju dokumentarnim gradivom i s temama organiziranja digitalizacije gradiva te uzusima i normama upravljanja digitalnim repozitorijima radi dugotrajnoga očuvanja. Na zahtjev pojedinih stvaratelja/posjednika osmišljavat će se i realizirati specifični edukativni programi prilagođeni njihovim potrebama poslovanja i upravljanja dokumentacijom.

Temeljem zakonske obveze HDA će nastaviti s preuzimanjem javnoga arhivskog gradiva nastalog do 1990. godine. To će se gradivo preuzimati ovisno o raspoloživim spremišnim

kapacitetima HDA i prema listi prioriteta, ovisno o uvjetima smještaja i stanja toga gradiva kod stvaratelja/posjednika.

Predviđa se rješavanje oko 50 predmeta preuzimanja privatnoga gradiva u HDA po osnovi darovanja i otkupa, te davanje mišljenja na 3-5 postupaka otkupa gradiva drugih državnih arhiva. Time se također osigurava da vrijedno gradivo bude trajno u vlasništvu javnih arhivskih ustanova, primjereno zaštićeno i dostupno korisnicima.

Od proizvođača filmova nastaviti će se preuzimati filmsko gradivo – djela predviđena za kinematografsko prikazivanje s odgovarajućom dokumentacijom (scenarij, knjiga snimanja, ispis dijaloga, plakat i izbor fotografija) - od proizvođača filmova. Jednako tako nastaviti će se s preuzimanjem AV gradiva od privatnih posjednika i stvaratelja koji će se javljati s ponudama gradiva. Na osnovu evidencija u Kinoteci, te evidencija koje vodi Hrvatski audiovizualni centar, revidirat će se podatci o do sada završenim filmskim djelima koja producenti još uvijek nisu predali u Hrvatsku kinoteku, te će se nastojati prikupiti i to gradivo.

3.2. Spremišta i upravljanje gradivom u spremištima

Cilj je zaštite gradiva optimizirati uvjete pohrane i tako usporiti procese njegova starenja te ga zaštititi od oštećenja, gubitka ili propadanja. Da bi se to postiglo, potrebno je osigurati i unaprijediti primjerene uvjete pohrane i odgovarajući režim zaštite gradiva, u skladu sa standardima struke.

U tom smislu planira se pristupiti radovima na klimatizaciji spremišnih prostora na šestoj etaži zgrade na Marulićevom trgu, a radi nedostatka odgovarajućeg spremišnog prostora za javno arhivsko gradivo koje je prema zakonskoj obvezi dužan preuzeti, HDA je u prethodnom razdoblju pristupio uređenju jednoga objekta u Kerestincu. U 2021. planirano je završno opremanje toga prostora arhivskim policama/regalima.

Također ovisno o raspoloživim sredstvima, nastaviti će se s ulaganjima u poboljšanje sustava kartičnoga ulaska u spremišta, tehničke i vatrodojavne zaštite u spremištima i nabavu dodatne opreme (kolica, ljestve i druga oprema za manipulaciju gradivom; oprema za održavanje mikroklimatskih uvjeta, ...).

Neopremljeno će se gradivo opreмати odgovarajućom zaštitnom ambalažom (kutije, omoti, mape, naljepnice) koja udovoljava normama za dugotrajnu pohranu arhivskoga gradiva i knjižne građe, čime će se produljiti njegov očekivani životni vijek. Nastaviti će se također zamjena izvorne uredske ambalaže i otvorenih arhivskih kutija te kutija previsoke kiselosti. Tehnička obrada dijela gradiva potrebna je i radi zamjene dotrajalih omota i omota od kiselog papira, isprašivanja, uklanjanja plastike, metalnih spajalica i drugog štetnog materijala, ažuriranja i ujednačavanja oznaka na tehničkim jedinicama, te ažuriranja topografskih oznaka i topografskih planova spremišta nakon preseljenja gradiva.

Redovito će se ažurirati podatci u topografskom inventaru kao i evidencija s tehničkim podacima o spremištima, te će se označavati svo novo preuzeto gradivo. Redovito će se održavati urednost i sigurnost spremišta i u njima smještenoga gradiva (otprašivanje gradiva, pregled fizičkog stanja gradiva, očitavanje mikroklimatskih podataka na oko 50 mjernih točaka, razvrstavanje i odvojeno prikupljanje otpada /papir, plastika, metal/, predaja izlučenoga gradiva, multiplikata i dotrajale ambalaže na industrijsku preradu).

3.3. Konzerviranje i restauriranje

Kroz redovni program konzerviranja i restauriranja gradiva odvijat će se radovi na popravcima uveza i izradi novih uveza za redovne potrebe HDA (do 30 knjiga), hitne

intervencije i manji konzervatorsko-restauratorski popravci za potrebe izlaganja na izložbama, snimanja, kao i rezanje listova na različite formate i izrada zaštitne ambalaže za gradivo.

Nastavit će se konzervatorsko-restauratorski radovi na gradivu HDA prema listi prioriteta, iz sljedećih fondova i zbirki:

1. HR-HDA-31. Srijemska županija (1563-1850) - kutija br. 926 – cca 450 listova
2. HR-HDA-13. Ugarsko namjesničko vijeće - kutija br. 78, cca 400 listova
3. HR-HDA 831. Štampar Andrija (korespondencija) – 50 listova (korespondencija)
4. HR-HDA 907. Zbirka tiskovina/stampata - 8 listova (plakati)
5. HR-HDA 902. Kartografska zbirka - 7 listova (karte)
6. HR-HDA-1060. Podžupanija zagrebačka, Urudžbeni zapisnik općih spisa, knjige br. 1,4,5,8,9,11,12,13,14,193 – preventivna konzervacija – cca 6000 listova
7. HR-HDA-88. Rudarsko satništvo, Knj. br. 4: Urudžbeni zapisnik s kazalom za opće spise, knjige br. 4, cca 160 listova
8. HR-HDA-394. Stol sedmorice, Knj. br. 305: Imenik za upisnik Rek, Rev, R i Pk, 1940.A3, cca 300 listova
9. HR-HDA 367 Državni zavod za statistiku – priprema za digitalizaciju – cca 3000 listova
10. HR-HDA 2039 Urbanistički institut – preventivna konzervacija
11. HR-HDA 1353. Građanske stranke (Grupa VI) – cca 1600 listova
12. HR-HDA-1422. Fond Agencije za fotodokumentaciju; Album br.185, Autor: Milan Pavić; datacija: 1945.g.; 10 listova sa fotografijama, nastavak radova
13. HR-HDA-2009. Zbirka fotoalbuma, album 7. »Mary Wolf« – fotoalbum - 330 fotografija
14. Novine: Seljački dom; Zagreb; 1938. g. – cca 30 listova - nastavak radova
15. MR 39 Draganitsh, Helyas: Quaestiones de re liturgica et morali, rukopis, 1450. – 106 listova

Kako bi se smanjio nepovoljan utjecaj vanjskih čimbenika na arhivsko gradivo koje se čuva u spremištima, nastavit će se program preventivne zaštite gradiva na fondovima: HR-HDA-1533. Štedionica NDH (1927-1948) i dijela fonda HR-HDA-2039. Urbanistički institut Hrvatske (planovi, nacrti).

Na gradivu na kojem se odvija konzervatorsko-restauratorski postupak provodit će se potrebna mikroskopska istraživanja (analiza i identifikacija papirnih vlakana, identifikacija podrijetla kože i pergamene), kemijska ispitivanja (ispitivanje pH vrijednosti papirnog nositelja gradiva, topljivost pigmenata, spot testovi tinta i veziva u bojanim slojevima), te povijesna i povijesno-umjetnička istraživanja.

U slučaju potrebe poduzet će se izvanredne intervencije spašavanja gradiva u *Centru za spašavanje gradiva* nakon katastrofa koji je opremljen liofilizatorom, komorom za zamrzavanje i prostorijom za kontrolirano sušenje gradiva.

Prema prioritetima ugroženosti, potrebama i zahtjevima, nastavit će se konzervatorsko-restauratorski radovi na gradivu drugih posjednika.

Svi obavljeni konzervatorsko-restauratorski radovi bit će dokumentirani u pisanom obliku i fotodokumentirani digitalnom kamerom. Opseg fotodokumentiranja i dokumentiranja prilagodit će se stupnju složenosti oštećenja i obimu konzervatorsko-restauratorskih zahvata.

3.4. Zaštitno i sigurnosno snimanje (mikrofilmiranje, digitalizacija)

Za digitalizaciju u okviru nacionalnog programa digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe koji vodi Ministarstvo kulture (2019. – 2021.) pripremit će se veća količina jedinica iz sljedećih fondova i zbirki:

1. HR-HDA-25. Ugarska dvorska komora. Hrvatske plemićke obitelji i vlastelinstva (1251-1864)
2. HR-HDA-79. Zemaljska vlada. Odjel za unutarnje poslove. Pravila društava (1870-1921)
3. HR-HDA-1076. Ured za podržavljani imetak Odjela za novčarstvo, državnu imovinu i dugove Ministarstva državne riznice (PONOVA) (1941-1945)
4. HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnici sjednica. Spisovodstvene evidencije (1953-1990)
5. HR-HDA-1167. Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva. Odjel za agrarnu reformu i kolonizaciju. Odluke Komisije za agrarnu reformu i kolonizaciju (serija) (1945-1951)
6. HR-HDA-1652. Komisija za odlikovanja Predsjedništva SRH. 2.1. Zapisnici sjednica
7. HR-HDA-367. Republički zavod za statistiku. Popisi stanovništva
8. HR-HDA-2039. Urbanistički institut (1947-1996)
9. HR-HDA-1354. Režimske i reakcionarne organizacije (grupa VII)
10. HR-HDA-1363. Politička situacija (grupa XXI)
11. HR-HDA-902. Kartografska zbirka (sign. A i B)
12. HR-HDA-1421. Arhiv mapa za Hrvatsku i Slavoniju. Upisnici čestica

Zajedničkim kapacitetima Odjela za zaštitu i obradu arhivskoga gradiva kao i Središnjega fotolaboratorija, pripremiti će se, odnosno, snimiti cca 350.000 snimki gradiva iz sljedećih fondova i zbirki:

1. HR-HDA-78. Zemaljska vlada. Predsjedništvo
2. HR-HDA-79. Zemaljska vlada. Unutarnji odjel. SDDS
3. HR-HDA-1549. Zbirka zapisa upravnih i vojnih vlasti NDH i NOP-a
4. HR-HDA-1561. Služba državne sigurnosti RSUP SRH
5. HR-HDA-1741. Ured predsjednika RH Franje Tuđmana. Vojni kabinet – odluke
6. HR-HDA-902. Kartografska zbirka
7. HR-HDA-907. Zbirka stampata
8. HR-HDA-1421. Arhiv mapa za Hrvatsku i Slavoniju
9. HR-HDA-1379. Fotografije radničkog i komunističkog pokreta

Osim snimanja, digitalizacija arhivskoga gradiva uključuje i pripremu prostora i uređaja za snimanje, izradu probnih snimaka, kontrolu rezultata, izradu izvedenih snimaka (slika za pregled i identifikacijskih sličica), kao i pohranu dobivenih digitalnih datoteka na odgovarajuće jedinice.

Izradit će se oko 30.000 master-snimaka (negativa) na mikrofilmu. Poslovi mikrofilmiranja gradiva nastaviti će se na ranije započete fondove HR-HDA-78. Zemaljska vlada. Za sve master-snimke planira se izrada njihovih direkt-duplikata i korisničkih pozitiva. Izrada svih mikrofilmskih svitaka uključuje razvijanje/fiksiranje slike na filmu, kontrolu kvalitete i integriteta snimljenoga mikrofilma, te završno opremanje svitaka (ambalaža i oznake). Matične su knjige najvećim dijelom mikrofilmirane, no još se uvijek sporadično pronalaze knjige koje nisu snimljene, pa se stoga planira doprema i mikrofilmiranje manjega broja takvih matičnih knjiga.

Sredstvima dodijeljenim od Hrvatskoga audiovizualnog centra planirana je zaštita i restauracija audiovizualnih zapisa na filmskoj vrpici iz nacionalne filmske zbirke, te digitalizacija filmova fotokemijski restauriranih kroz projekte iz ranijih godina.

Sukladno sklopljenim sporazumima o suradnji, sudjelovat ćemo u pripremi i realizaciji projekata restauracije filmskoga gradiva nekoliko producenata.

Ujedno, u sljedećoj godini osmislit će se modul u postojećem rješenju HDA za obradu gradiva, koja će omogućiti evidentiranje svih podataka u skladu s prevedenim FIAF-ovim priručnikom za katalogizaciju pokretnih slika i povezivanje podataka s digitaliziranim gradivom, obzirom da postojeća interna baza izrađena u aplikaciji access prije desetak godina, ne zadovoljava te potrebe, te omogućiti online dostupnost podataka i gradiva.

U planu je i nabava opreme za pohranu AV gradiva u digitalnome obliku kapaciteta 5 Pb, kako bi se i za postojeće gradivo u tom obliku, kao i za gradivo koje će Arhiv nadalje preuzimati, osigurala trajna pohrana. Trenutno ne postoji sustav zaštite izvornika takvoga AV gradiva u slučaju oštećenja ili gubitka zapisa uslijed diskreditacije digitalnoga zapisa.

4. Podrška razvoju arhivske službe u RH

HDA je matični arhiv javne arhivske službe u RH. Aktivnosti na tom području bit će usmjerene na razvoj normi i unaprjeđenje stručnoga rada u arhivima, te provođenje programa osposobljavanja i usavršavanja stručnog osoblja u arhivima, kao i osoba koje sudjeluju u upravljanju dokumentarnim i arhivskim gradivom izvan arhiva. Pripremat će se i usklađivati provedba zajedničkih programa razvoja djelatnosti i drugih oblika suradnje u javnoj arhivskoj službi.

4.1. Matični poslovi javne arhivske službe

Matična uloga HDA u javnoj arhivskoj službi u RH uključuje i pružanje potrebne stručne pomoći u zaštiti i upravljanju arhivskim gradivom u arhivima i izvan arhiva. Taj vid potpore područnim državnim arhivima i drugim posjednicima dokumentarnoga i arhivskog gradiva potreban je radi usklađivanja i standardizacije osnovnih evidencija arhiva, pripreme i dostave podataka za središnje evidencije javne arhivske službe, obrade i opisa gradiva, odnosno, ujednačavanja postupanja u svim područjima djelatnosti javnih arhiva i stvaratelja/posjednika u njihovoj nadležnosti. S tim ciljem planiramo organizirati i realizirati sljedeće aktivnosti:

- predavanja i radionice za djelatnike arhiva vezano uz pojedina stručna područja rada (obrada i opis gradiva, zaštita, korištenje, stručni standardi, digitalizacija i sl.),
- instruktazne obilaski i obuku djelatnika arhiva za vođenje propisanih evidencija, obradu i opis arhivskog gradiva primjenom međunarodnih arhivističkih standarda, te primjenu alata u evidentiranju, obradi i digitalizaciji gradiva,
- stručnu podršku djelatnicima arhiva u svezi s uvođenjem novih metodologija stručnoga rada u poslovne procese arhiva,
- predavanja i radionice za stvaratelje gradiva vezano uz upravljanje gradivom (vrednovanje, primjenu klasifikacijskih planova, evidentiranje i dostavu popisa gradiva arhivu i dr.),
- tečajeve o zaštiti i obradi gradiva za djelatnike stvaratelja gradiva,
- usavršavanje djelatnika koji provode programe stručnog osposobljavanja i usavršavanja radi stjecanja dodatnih znanja potrebnih za unaprjeđenje programa.

Središnje evidencije javne arhivske službe u RH koje vodi HDA redovito će se ažurirati i dopunjavati novim podatcima.

Stupanjem na snagu novoga Zakona o arhivskom gradivu i arhivima dio aktivnosti bit će usmjeren pružanju podrške u njegovoj implementaciji i promociji.

4.2. Sukcesija arhivskoga gradiva bivše SFRJ

U lipnju 2004. godine stupio je na snagu Sporazum o pitanjima sukcesije između zemalja sljednica bivše Jugoslavije. Aneksom D: Arhivi uređeno je pitanje sukcesije saveznih arhiva, čime su stvoreni pravni preduvjeti za pokretanje postupka sukcesije bivših saveznih arhiva i povrata arhivskog i filmskog gradiva koje je svojevremeno odneseno s područja Hrvatske.

Prema ovom Sporazumu, Hrvatska ima pravo na svo arhivsko gradivo koje je izvorno nastalo radom institucija iz raznih razdoblja hrvatske povijesti koje je odnešeno s njezina područja, arhivsko gradivo nastalo radom bivših saveznih institucija koje je potrebno za rad državnih tijela i na dijelove saveznih arhiva koji su nastali ili se odnose na područje Hrvatske. Preostalo arhivsko gradivo saveznih institucija smatra se zajedničkom baštinom, što također treba pobliže urediti sporazumom između zemalja sljednica.

Tijekom višegodišnjih pregovora o sukcesiji, koji su prethodili parafiranju Sporazuma, Hrvatski državni arhiv je na temelju dostupnih podataka identificirao cjeline arhivskog i

filmskog gradiva koje bi trebale pripasti Hrvatskoj, odnosno – u slučaju gradiva koje je odneseno s područja Hrvatske – trebalo bi biti vraćeno. Da bi se to moglo izvršiti, potrebno je sustavno evidentiranje gradiva za koje smo zainteresirani i pripremanje odgovarajućih popisa prema kojima će se sukcesija, odnosno povrat gradiva izvršiti.

Do sada su održana četiri sastanka predstavnika zemalja slijednica za provedbu Aneksa D. Sporazuma. Na ovim sastancima nisu raspravljani zahtjevi pojedinih zemalja, no dogovoreno je da se pokrene projekt digitalizacije gradiva, kako onog koje se može smatrati zajedničkom baštinom zemalja slijednica, tako i onog koje je predmet zahtjeva pojedinih strana. Budući tijekom 2020. godine zbog okolnosti globalne pandemije virusa SARS-CoV-2 nije bilo daljnjih sastanaka ni aktivnosti, ukoliko situacija bude dozvoljavala isto se planira za 2021. Po potrebi će održavati zajednički i/ili bilateralni sastanci.

4.3. Povećanje stručnih kompetencija i dijeljenje znanja

HDA će nastaviti aktivnosti u okviru članstva u međunarodnim stručnim udrugama i udruženjima, na tekućim međunarodnim arhivskim projektima u koje je uključen, kao i u pripremi i provođenju aktivnosti na području međunarodne suradnje, samostalno i u suradnji s drugim ustanovama i udrugama (Međunarodno arhivsko vijeće – ICA, Međunarodno udruženje filmskih arhiva – FIAF, Europsko udruženje filmskih arhiva – ACE, Međunarodno udruženje konzervatora – IADA, Međunarodni centar za arhivska istraživanja – ICARUS i dr.).

Nastavit će se bilateralna suradnja s nacionalnim arhivima i arhivskim ustanovama država u okruženju. Redovito će se evidentirati aktivnosti i obveze, te dokumentacija iz područja međunarodne suradnje.

Suradnja će biti kontinuirana i s drugim arhivima, institutima, visokim učilištima, baštinskim ustanovama, te ostalim kulturnim i znanstvenim ustanovama s kojima se planiraju i provode zajednički projekti. Kao članovi više ekspertnih grupa u domaćim i međunarodnim tijelima, djelatnici HDA sudjelovat će u njihovu radu, te davati stručna mišljenja vezana uz zaštitu arhivskoga gradiva, a dio djelatnika HDA sudjelovat će u radu stručnih tijela i povjerenstava drugih ustanova.

Zaposlenici će se poticati na stručno usavršavanje i sudjelovanje u istraživačkim projektima. U programe koje organiziramo ili u kojima sudjelujemo, nastojat će se uključiti i stručno osoblje ostalih javnih arhiva u RH.

4.4. Administrativna i tehnička podrška radnim procesima

Prema svojim zaduženjima, djelatnici HDA redovito će sudjelovati u radu Poslovnog kolegija i Stručnog vijeća HDA, te obavljati poslove u desetak stalnih povjerenstava, odbora i uredništava HDA kojih su članovi, kao i u drugim povremenim povjerenstvima i radnim skupinama za koje će postojati potreba. U ustanovi djeluje i Radničko vijeće, te osobe s posebnim ovlaštenjima na pojedinim područjima iz djelokruga HDA, odnosno, nastavno na druge zakone i propise kojih smo obveznici.

Redovito će se prikupljati i obrađivati podatci o sudjelovanju djelatnika HDA na stručnim i znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu. Obavljat će se zadatci vezani uz planiranje i izvještavanje o radu, koordiniranje posebnih programa i projekata, te prema potrebi održavati radni sastanci pojedinih stručnih grupa, odjela i odsjeka.

Obavljat će se svi pravni, financijsko-knjigovodstveni, kadrovski, administrativni, materijalni i tehnički poslovi prema važećim propisima i prema potrebama HDA. U segmentu održavanja i

poboljšanja IT infrastrukture HDA provodit će se sve redovite aktivnosti kojima je cilj osigurati raspoloživost resursa i usklađenost IT sustava s potrebama ustanove.

Kako bi se sačuvao reprezentativni secesijski interijer i zaustavilo njegovo daljnje propadanje, planirani su i konzervatorsko-restauratorski radovi na sanaciji stolica i stolova u Velikoj čitaonici.

Nastavit će se i s izvođenjem radova na hitnoj konstruktivnoj sanaciji ojačanja centralnoga dijela zgrade HDA na Marulićevom trgu, u sklopu sanacije štete nastale uslijed potresa u Zagrebu 22. ožujka 2020.

KLASA: 001-02/20-02/03
URBROJ: 565-01/6-20-1

Zagreb, 4. kolovoza 2020.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
HRVATSKOG DRŽAVNOG ARHIVA
dr. sc. Dražen Kušen
ZAGREB
Marulićev trg 21